

працівників юридичної галузі. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/20309/1/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%20%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8.docx>

4. Коростенський міськрайонний суд Житомирської області. URL : <https://krm.zt.court.gov.ua/sud0610/inshe/13/1725>

5. Аронов Я. Професійна культура юриста та її значення у юридичній практиці : дис. канд. юр. наук : 12.00.01. Київ, 2020. 223 с.

6. Пивоваров В. М., Савченко Л. Г., Калашник Ю. І. Ділова українська мова : Навч. посіб. Х.: Право, 2008. 120 с. URL : <https://studfile.net/preview/2414944/page:10>

Войнова Аміна Вадимівна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

професор кафедри мовної підготовки
науково-навчального інституту права
та психології Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент **Красницька А. В.**

ПРОБЛЕМИ МОВЛЕННЯ СУЧАСНИХ СТУДЕНТІВ

Тема «Проблеми мовлення сучасних студентів» є не лише актуальною, але є надзвичайно важливою для збереження культурної спадщини та розвитку національного культурного іміджу нашої країни. Адже українська мова є не лише засобом спілкування, але й невід'ємною частиною культурної спадщини та основою національної ідентичності молодого покоління.

Сучасним студентам притаманний знижений рівень мовленнєвої культури: невеликий словниковий запас; зниження грамотності; труднощі при вільному викладанні думок і чіткому дотриманні логічних правил; невміння правильно узгоджувати слова за змістом; наявність орфоепічних, лексичних, граматичних, стилістичних помилок в усному та писемному мовленні; «студенти майже не володіють нормами наукового мовлення (наукового стилю), через що науковому керівникові доводиться виконувати функцію редактора і коректора студентських робіт» [1].

На думку Т.Хоми, розвиток мовлення студентів у поліетнічному середовищі тісно пов'язаний із соціокультурним простором, у якому вони перебувають, що мало сприяє формуванню культури усного мовлення. Як результат – низка відхилень від літературних норм. Комп'ютеризація навчального процесу сприяє легкому пошуку необхідної інформації. Однак у здобутій через соціальну мережу інформації трапляються помилки, що стосуються граматичних і лексико-стилістичних норм, які сприймають студенти, навіть не проаналізувавши правильність і граматичність змісту отриманої інформації [2, с. 169–170]. Мовлення студентів насичене жаргонізмами, сленгами, суржиком, наприклад: *прикольно, класно, понти, предки, бабки, мобілка, капець, фініш, зачотка, общага, гаплик, зубрилка, ні фіга, обалденно, офігенно, фіолетово, канешно, тіпа, короче* тощо.

П. М. Грибовий вказує, що оцінка в лексиці молодіжного сленгу виражається на рівні семіотичної опозиції добре / погано, з тими заувагами, що часто така оцінка різко варіюється від однієї крайності до іншої: «гарний» – *атасний, драйвовий, забійний, капітальний, класний, козирний, крутий, кайфовий, люксовий, моднячий, потяжний, пуперовий, путьовий, прикольний, реальний, суперовий, хіповий, чоткий*. Молодь критично ставиться до негативних реалій. Так, в мовленні молоді функціонують сленгізми з семою «поганий»: *безпонтовий, галімей, грьобаний, кончений, нульовий, понтовий, туфтовий, калічний*» [3, с. 36]. На думку дослідника «виділяють декілька причин виникнення та існування молодіжного сленгу: експресивність номінативних засобів молодіжного сленгу, прагнення до відмежування, самоствердження молоді. Молодіжний сленг слугує засобом вираження картини світу молодіжного соціуму, що дає змогу констатувати розбіжності в особливостях світобачення членів соціуму залежно від вікових та соціокультурних параметрів» [3, с. 34].

Окрім сленгів та жаргонної лексики молодь активно використовує суржик. Цілком доречно зауважено А. В. Красницькою, що занадто часто можна почути або прочитати такі слова й словосполучення: *слідуюче питання* (слід **наступне, таке питання**), *жилий масив* (слід **житловий масив**), *включати світло* (слід **вмикати світло**), *прожиточний мінімум* (слід **прожитковий мінімум**), *список працюючих* (слід **список працівників**), *повістка дня слідуюча* (слід **порядок денний такий**), *наша задача полягає в тому, щоб...* (слід **наше**

завдання в тому, що...), на протязі року була велика нагрузка (слід протягом (упродовж) року було велике навантаження), виписка з протоколу (слід витяг з протоколу), із-за хвороби (слід через хворобу), мешкати по вулиці (слід мешкати на вулиці), приймати участь (слід брати участь), являється (слід є) [5, с. 362]. Дослідниця зазначила, що сьогодні слово «суржик» вживається в широкому значенні як назва zdegradovanogo ubogogo duhovnogo svitu lyudynи, її відірваності від рідного, та у вузькому – на означення своєрідного різновиду мови, так званого українсько-російського просторіччя, в якому переважають українські або російські вкраплення [4, с. 361]. Проте відомо, що «користуватися сумішшю з двох мов – це одне з найтривожніших явищ. Скалічена мова отупляє людину, зводить її мислення до примітива, тому що мова виражає не тільки думку. Слово стимулює свідомість, підпорядковує її собі, формує» [5, с. 6].

Також потрібно звернути увагу на те, що «багатьом сучасним студентам притаманна звичка лихословити. Деякі вважають, що лихослів'я, брудна лайка допомагають зняти стрес, психічне навантаження. Але саме така «мова» має антигромадський характер, вона «забруднює» наше суспільство, має негативний вплив та аж ніяк не відповідає традиціям українською народу, його ментальності» [6, с. 16].

На мовлення молоді людини (як негативно, так і позитивно) впливають: діалектне середовище (60–65 %), калькування слів з інших мов (біля 10 %), засоби масової інформації, Інтернет (10 %), інші чинники: родина, спілкування з однолітками тощо (15 %) [7, с. 25].

Зазначимо, що державний статус української мови змінив характер міжмовних стосунків, а також підвищив престиж української мови. Із початком повномасштабного вторгнення у лютому 2022 року для жителів нашої країни наріжним каменем став перехід на українську мову. Проте відразу опанувати літературну мову досить складно, що призводить до ще більшого поширення вживання сленгів, жаргонів, суржику. Цілковито слушно зауважила Оксана Забужко: «Не бійтесь говорити українською! Думайте про майбутнє. Мова – далеко не тільки «засіб спілкування», тобто передачі «вже готових думок», як нас усіх учили в імперській школі. Значно серйозніша її місія – бути способом народження тих думок: коли «нема мови», людині просто-напросто «нема чим думати»» [8].

Отже, становлення культури мовлення студентів є важливим критерієм для молодіжного середовища. Щоб позбутися вживання сленгів, жаргонів, суржику, брутальної лексики важливо займатися удосконаленням свого мовлення, вчити і застосовувати норми сучасної української літературної мови, читати літературу (наукову, художню) для збагачення словникового запасу, дотримуватися правильності та чистоти мовлення у щоденному спілкуванні.

Список використаних джерел

1. Александрова В. Ф. Мовленнєва культура сучасної молоді. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2013. № 8(2). С. 7-11.
2. Хома Т. В. Формування культури мовлення студентів нефілологічних спеціальностей в умовах поліетнічного середовища. Педагогічна освіта і професійна підготовка в сучасному соціокультурному середовищі : колект. моногр. ; за заг. ред. Г. В. Товканець. Мукачево : Редакційно-видавничий центр МДУ, 2018. С. 168-183.
3. Грибовий, П. М. Український молодіжний сленг як лінгвокультурний феномен. *Компаративні дослідження слов'янських мов*. 2010. Вип. 11. С. 34–37.
4. Красницька А. В. Юридичні документи : техніка складання, оформлення та редагування : посібник. 2-е вид., доп. і переробл. Київ : Парламент. вид-во, 2006. 528 с.
5. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитися і правильно говорити : посібник ; за заг. ред. О. Сербенської. Львів : Світ, 1994. 180 с.
6. Абіх І. В., Абіх О. П. Проблема культури мовлення студентів у контексті підготовки мабутніх фахівців. *Збірник наукових праць Донбаської національної академії будівництва і архітектури*. 2016. № 4. С. 55-59.
7. Хома О. М., Хома Т. В. Культура мовлення як складова культури особистості. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. Budapest, V (51), Issue: 112, 2017. С. 24-27.
8. Клещова О. Є. Культура мови, культура мовлення та правописні норми : лінгвістична вікторина. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер. : Філологія. 2021 № 51. Т. 1. С. 54-59.